

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

duben 2021

ROK V KUCHYNI MAGDALENY DOBROMILY

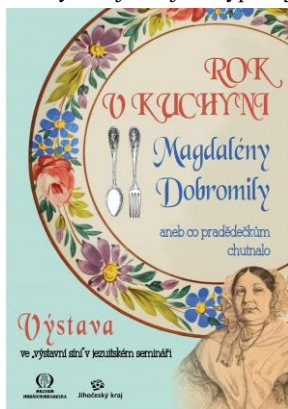
Výstava Rok v kuchyni Magdaleny Dobromily aneb co praděděčkům chutnalo je věnována lidové i měšťanské stravě, kuchařským knihám, přípravě jídla, stolování a dalším zajímavostem z kuchyní jindřichohradeckého regionu v 19. a v první polovině 20. století. Představuje rukopisné i tištěné kuchařské knihy, tradiční předměty spojené s vařením a stolováním na venkově i ve městě, ale i oblíbené místní recepty.

Výstava reflektuje tradiční každodenní stravovací režim v zemědělských usedlostech, kde byla nejčastějším typem jídla polévka. Při snídani byla doplněna chlebem nebo brambory, v poledne se jedla s jednoduchým moučným nebo bramborovým jídlem a se zelím a k večeři s chlebem nebo bramborem. Ve sváteční dny byla někdy k večeři omáčka. Maso se ve všední den téměř nejedlo a také ve svátek bylo jen zřídka. Městská kuchyně všedního dne byla jednoduchá a lepší jídla se podávala hlavně v neděli a o svátcích. Zlom nastal v období první republiky, kdy se často na stolech objevovalo vepřové a telecí maso, ryby a zvěřina, zákusky z křehkého a listového těsta a exotické ovoce. Pilo se pivo, víno a pravá káva.

Důležité místo při přípravě jídel měly již od 19. století kuchařské knihy, které se mnohdy v rodinách předávají z generace na generaci. Výstava představuje například rukopisnou německou kuchařku z let 1744 – 1746, nejstarší tištěnou jindřichohradeckou kuchařku z roku 1821, kuchařku Václava Pacovského ze zdejší Landfrasovy tiskárny z roku 1827, několik vydání Domácí kuchařky Magdaleny Dobromily Rettigové a další knihy ze sbírky Muzea Jindřichohradecka. Zajímavý je také soubor sešitů z rodinné pozůstalosti známé textilní výtvarnice Marie Hoppe-Teinitzerové s recepty vyhlášených kuchařek a překlady názvů jídel do několika evropských jazyků a se samostatnými ručně psanými recepty a výstřížky.

Při příležitosti uspořádání výstavy požádaly autorky o spolupráci veřejnost. Kuchařští nadšenci, rodiny vyhlášených kuchařek a pokračovatelé kuchařských tradic tak do muzea zapůjčili nebo darovali tištěné i rukopisné kuchařské knihy, fotografie i zajímavé trojrozměrné předměty z téměř třech desítek místních domácností. Jejich prostřednictvím se návštěvníci výstavy seznámí s recepty na vyhlášené dodnes připravované pokrmy z Jindřichova Hradce, Jarošova nad Nežárkou, Kamenného Malíkova, Lásenice a dalších míst regionu.

Štěpánka Běhalová a Alexandra Zvonařová

Z CYKLU JINDŘICHŮV HRADEC VE SBÍRCE MUZEA

KAPITOLA I. DOLNÍ NÁMĚSTÍ – SVĚDEK DĚJIN

První výstava z připravovaného cyklu "Jindřichův Hradec ve sbírce muzea" ponese název "Dolní náměstí – svědek dějin" a bude od 22. dubna k prohlédnutí v konferenčním sále muzea. Starým náměstím, které je zároveň nejčastěji přejmenovávaným místem v Jindřichově Hradci, doslova procházela historie. Celé generace fotografů a malířů ve svých dílech zachycovaly nespočetnou řadu významných událostí, které se na náměstí uskutečnily, ať se jednalo o církevní slavnosti, přehlídky vojáků 75. pěšího pluku, jindřichohradeckých ostrostřelců, místních Sokolů, odhalování pamětních desek či o politická shromáždění a návštěvy různých významných osobností. Taktéž zachycovaly i smutné mezníky z naší historie, například vypuknutí 1. světové války nebo nacistickou okupaci. Na fotografiích, pohlednicích a uměleckých předmětech proto můžeme zmapovat přeměny náměstí, které už po několik staletí plní funkci pomyslného středu města a průsečnice hlavních dopravních cest. Pomocí archeologických nálezů přiblížíme také jeho historický vývoj od poloviny 13. století po ničivý požár 19. května 1801, od kterého uplyne v letošním roce 220 let.

Výstava se dokumentační formou zaměří zejména na poslední století habsburské monarchie, dále představí podobu náměstí za první republiky, Protektorátu Čechy a Morava, doby socialistického Československa včetně období demokratických změn na konci 80. let 20. století. Výstavu zakončíme proměnou náměstí při jeho postupné obnově v první polovině 90. let 20. století.

Jakub Valášek

MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA TRADICE JEDNÉ HRANICE

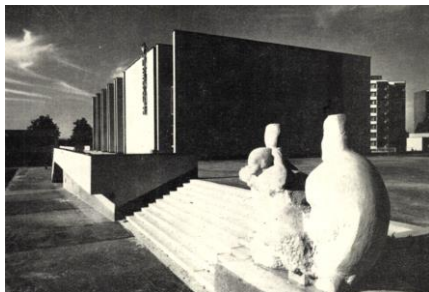
V polovině minulého roku byla v Muzeu Jindřichohradecka představena výstava, která seznámila především s tradičními kalendářními obyčejí na území jižních Čech, jižní Moravy, Vysočiny a Dolního Rakouska. Vzhledem k velkému zájmu o toto téma byla výstava mimořádně prodloužena do konce roku 2021. Samotná výstava je rozdělena do pěti hlavních částí, které prezentují nejenom notoricky známé výroční zvyky, slavnosti a lidové zábavy, jako jsou Velikonoce, čarodějnice, máje, poutě, posvícení, Advent, Vánoce, Tři králové a masopust, ale také třeba královničky, posejčky, smrtolky, barborky lucky a další, které sice patří ke vzácným jevům, ale přesto se stále na několika málo místech vyskytují.

Vystavené exponáty z České republiky i Rakouska jsou doplněny videoprojekcí zachycující vybraná lidová řemesla a obyčeje. Součástí výstavy je také herní a bohatý edukační program s dílnami pro děti i dospělé. K výstavě jsou připraveny také pracovní listy a výstavní katalog.

Cílem výstavy je seznámit s životem obyvatel venkova 19. a počátku 20. století, aby návštěvníci mohli pochopit rozmanitost, kterou způsob života na obou stranách hranice svého času nabízel. I přesto, že naši předkové mluvili odlišnými jazyky a v některých případech také žili v rozdílném prostředí, jejich způsob myšlení se až nápadně podobal.

Alexandra Zvonařová

JINDŘICHOHADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY MATEŘSTVÍ

Za další sochou ve veřejném prostoru se přesuneme opět na sídliště V. I. Lenina, dnešní sídliště Vajgar. V únoru roku 1976 došlo na slavnostní otevření velkoprodejny Merkur. Dvojpodlažní budovu postavila jindřichohradecká správa Pozemních staveb České Budějovice, projektantem areálu byl Ing. arch. Bohuslav Štorch (*1942). Tento pracovník Stavoprojektu – pobočky v Sezimově Ústí získal navíc za stavbu zmiňované velkoprodejny III. cenu v celostátní přehlídce architektonických prací za rok 1978–1979. Při realizaci uměleckých děl v architektuře často spolupracoval s předními jihočeskými výtvarníky. Na areálu prodejny Merkur spojil své síly s akademickým sochařem Jiřím Prachařem (*1936), když se součástí areálu stala pískovcová socha nazvaná Materství.

Socha dodnes stojí na úrovni okolního terénu vedle širokého schodiště, které stoupá k prostranství před prodejnou Merkur. Autor pojal metr a půl vysoké sousoší jako šťastnou rodinu, když ji spodobnil v pozici, kdy sedící otec a matka drží na rukách svého potomka. Tendenční dílo s určitou mírou abstrakce pravděpodobně vzniklo na samotném konci 70. let 20. století. Sochařova tehdejší volná tvorba, převážně figurální z kamene, dřeva a kovu se silně odvolávala na tradice české skulptury. Základem Prachařovy práce bylo vždy hledání pevného, jasně daného tvaru, který byl stavěn do konfrontace se strukturálně pojatým detailem. Z celku hmoty tak sochař často nechával promlouvat výrazný a propracovaný detail.

Akademický sochař Jiří Prachař se narodil v Roudnici nad Labem, v letech 1951–1953 studoval na odborném kamenosochařském učilišti v Žulové. Poté pokračoval v letech 1953–1957 na SUPŠ v Uherském Hradišti u profesora Jana Habarta. Svá studia zakončil v roce 1965 na pražské AVU v ateliéru Karla Hladíka. Ihned poté se přemístil do Písku, kde začal budovat svoji sochařskou kariéru. Již od začátku spolupracoval s architekty, kteří jeho díla pravidelně začleňovali do svých projektů.

Během svého bohatého uměleckého života vystavoval doma i v zahraničí, samostatně začal již v polovině 60. let 20. století. K ranným dílům patřila např. plastika Divoké květy, exteriérová plastika Fontána či socha Pohádka pro mateřskou školu v Českých Budějovicích. Také další díla byla realizována ve spolupráci a různými architekty, ať už se jednalo o sochu Rýžování zlata na Otavě před OD Racek v Písku či zmiňované sousoší Materství v Jindřichově Hradci. Na konci 80. let minulého století se zapojil do „ambiciózního“ projektu přeměny bývalého zámeckého statku na Červené Lhotě v muzeum zemědělství. Stačil pro něj vytvořit památník kolektivizace. Naštěstí vlivem následných událostí z celého projektu sešlo.

Jakub Valášek

Z p r á v y

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA JE UZAVŘENO, po jeho otevření bude obvyklá otevírací doba:

Expozice v jezuitském semináři – jsou otevřeny denně mimo pondělí od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena pouze o víkendech od 10.00 do 12.30 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** je pro veřejnost uzavřen.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

* * *

Pravidelné SETKÁNÍ SPOLKU PŘÁTEL STARÉHO JINDŘICHOVA HRADCE i VALNÁ HROMADA 12. dubna SE RUŠÍ. Prosíme členy spolku, aby sledovali aktuální zprávy a plakáty o případném umožnění konání setkání s valnou hromadou v nejbližším možném termínu. Letošní valná hromada má být volební!!!

Ve výstavní síni „V jezuitském semináři“ na Balbínově nám. je umístěna výstava **ROK V KUCHYNI MAGDALENY DOBROMILY ANEB CO PRADĚDEČKŮM CHUTNALO.** Výstava potrvá do 13. června 2021.

Výstava TRADICE JEDNÉ HRANICE/TRADITIONEN EINER GRENZE s interaktivními prvky pro děti ve výstavním sále „Ve Svatojánské“ je prodloužena z loňského roku. Výstava potrvá do 6. ledna 2022.

V konferenčním sále muzea ve Štítného ulici bude od 22. dubna přístupna výstava z cyklu **MĚSTO JINDŘICHŮV HRADEC VE SBÍRKÁCH MUzea**, kapitola I. **DOLNÍ NÁMĚSTÍ – SVĚDEK DĚJIN.** Výstava potrvá do 6. ledna 2022.

* * *

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka,

Telefon: 384 363 660 (pokladna),

Balbínovo náměstí 19/I,

384 363 661 (pracovny),

Ročník XXX. 4/2021

Registrační značka: MK ČR 11673

www.mjh.cz

Jindřichův Hradec, 377 01

E-mail: muzeum@mjh.cz